

*Załącznik do Uchwały nr 39/06/05/Z/2021
Zarządu Banku Spółdzielczego
w Rymanowie z dnia 30.06.2021
Załącznik do Uchwały nr 05/07/02/R/2021
Zarządu Banku Spółdzielczego
w Rymanowie z dnia 23.07.2021*

**Informacja dotycząca adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Rymanowie
na dzień 31.12.2020**

Rymanów, 2021r.

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
1.1.	Informacje ogólne o Banku.....	4
1.2.	Podstawa sporządzenia Informacji dotyczącej adekwatności kapitałowej	5
2.	Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem w Banku.....	6
2.1.	Proces zarządzania ryzykiem	8
2.2.	Informacje w odniesieniu do zasad zarządzania (art. 435 ust. 2.).....	11
2.2.1.	Opis systemu zarządzania, w tym zarządzania ryzykiem	11
2.2.2.	Opis systemu kontroli wewnętrznej	12
2.3.	Ryzyko kredytowe	14
2.3.1.	Proces zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem koncentracji	14
2.3.2.	Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka kredytowego	19
2.3.3.	Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań.....	21
2.3.4.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie	22
2.3.5.	Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych	22
2.4.	Ryzyko płynności.....	23
2.5.	Ryzyko stopy procentowej.....	30
2.6.	Ryzyko walutowe.....	31
2.7.	Ryzyko operacyjne.....	32
2.8.	Ryzyko braku zgodności.....	34
2.9.	Ryzyko biznesowe	35
3.	Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia CRR	36
4.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego.....	36
5.	Aktywa wolne od obciążeń – art.443 Rozporządzenia CRR	41
6.	Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia	41
7.	Fundusze własne	41
8.	Adekwatność kapitałowa	42
4.1.	Informacje ogólne	42
4.2.	Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych ryzyk	43
9.	Dźwignia finansowa.....	44
10.	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta- art. 439 Rozporządzenia CRR.....	44
11.	Bufory kapitałowe.....	45
12.	Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego – art. 441 Rozporządzenia CRR.....	45

13.	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym - art. 447 Rozporządzenia CRR.....	45
14.	Ekspozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia CRR	46
15.	Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku	46

1. Wprowadzenie

1. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) stosuje pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
2. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte w następujących dokumentach:
 - a) Informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego Banku za okres od 01.01.2020 do 31.12.2020 r.,
 - b) Sprawozdaniu z działalności Banku Spółdzielczego w Rymanowie w okresie od 01.01.2020 do 31.12.2020 r.,które są dostępne w Centrali Banku Spółdzielczego w Rymanowie.
3. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych bez miejsc po przecinku.

1.1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Rymanowie z siedzibą 38-480 Rymanów, ul. Rynek 14, jest wpisany do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000096729 prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, REGON: 000507526.

Bank zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., a dnia 30.12.2015 r. podpisał Umowę przystąpienia do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest jednostką zarządzającą, w rozumieniu przepisów Rozdziału 3a ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Celem systemu jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Przedmiotem działalności Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia jest także realizowanie audytu wewnętrznego wobec członków oraz monitorowanie, szacowanie i kontrola działalności członków Spółdzielni.

Podstawą prawną prowadzonej przez Bank działalności są:

- ustawa „Prawo Bankowe” z dnia 29 sierpnia 1997r.,
- ustawa z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze,
- ustawa z 07 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,

- ustawa z dnia 10.06.2016r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym,
- Statut Banku Spółdzielczego w Rymanowie.

Bank, działając w interesie swoich członków, prowadzi działalność bankową na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną. Bank wykonuje operacje zarówno w złotych jak i w walutach obcych, poprzez Centralę, Oddziały, Filie oraz Punkty Obsługi Klienta.

Bank Spółdzielczy w Rymanowie prowadzi działalność na terenie województwa podkarpackiego oraz powiatów: gorlickiego, tarnowskiego, dąbrowskiego, staszowskiego, sandomierskiego, kraśnickiego, janowskiego, biłgorajskiego, tomaszowskiego.

Na dzień 31.12.2020r. Bank prowadził działalność w ramach następującej struktury organizacyjnej:

Centrala BS	Rymanów	38-480 Rymanów, ul. Rynek 14
Oddziały	Jedlicze	38-460 Jedlicze, ul. Rynek 3
	Chorkówka	38-458 Chorkówka, Chorkówka 2
	Nowy Żmigród	38-230 Nowy Żmigród, ul. Mickiewicza 1
	Krosno	38-400 Krosno, ul. Bohaterów Westerplatte 20
Filia	Jasło	38-200 Jasło, ul. Kościuszki 15
Punkty Obsługi Klienta	Krempna	38-232 Krempna 85
	Zręcin	38-457 Zręcin, ul. Łukasiewicza 18
	Krosno Bieszczadzka	38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 5

1.2. Podstawa sporządzenia Informacji dotyczącej adekwatności kapitałowej

Niniejsza informacja została sporządzona zgodnie z wymogami określonymi w:

- Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych,
- Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, zwanym dalej Rozporządzeniem KE,
- Ustawie Prawo bankowe,
- Ustawie o ochronie danych osobowych,
- Wytocznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB),
- Zasadach Ładu Korporacyjnego KNF,
- Ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rekomendacji M, dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r.,

- Rekomendacji P, dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2015 r.,
 - Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- oraz na podstawie innych rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE) ustanawiających wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji, a także zgodnie z Polityką informacyjną Banku Spółdzielczego w Rymanowie. W niniejszym dokumencie zawarto informacje w zakresie zgodnym z Rozporządzeniem CRR.

2. Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem w Banku

Zarządzanie ryzykami w Banku odbywa się na podstawie Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Rymanowie przyjętej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna ze Strategią Banku Spółdzielczego w Rymanowie i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku wystąpienia znacznych zmian wewnętrznych lub w otoczeniu Banku. Informacje o charakterze ilościowym i jakościowym podlegające ujawnieniom Banku Spółdzielczego w Rymanowie sporządzono na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Rymanowie zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jakie Bank może ponosić. Szczegółowy opis procedur w zakresie zarządzania istotnymi ryzykami w Banku zawierają polityki i instrukcje dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka. Podlegają one bieżącej weryfikacji (nie rzadziej niż raz w roku) i podlegają zatwierdzeniu przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Rymanowie definiującą częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania są dostosowane do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, wyznaczone komitety i komórki organizacyjne oraz pracownicy.

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Banku

Rada Nadzorcza	- poziom nadzorczy
Zarząd	- poziom zarządczy
Komitety:	- poziom doradczy

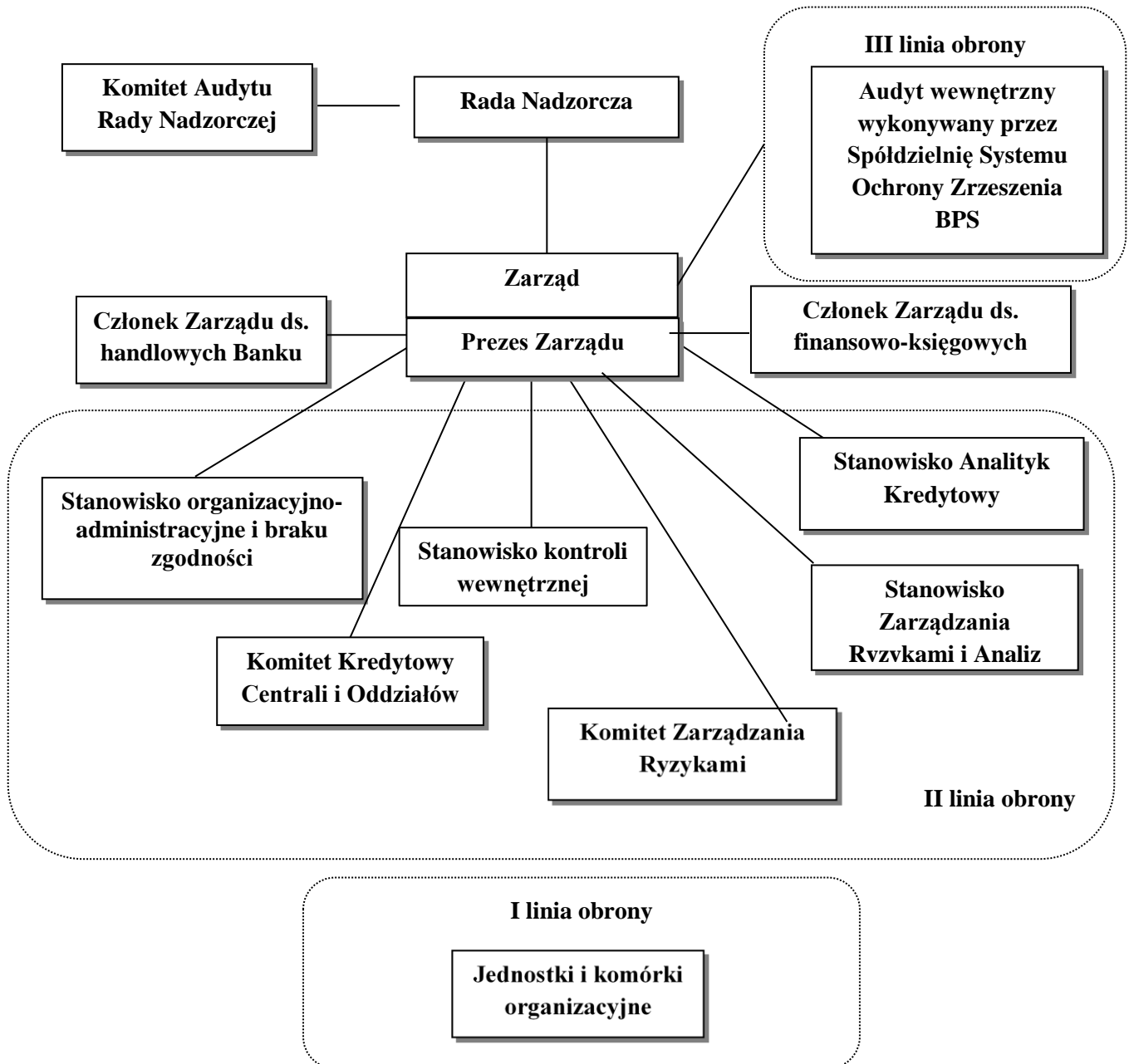
- Kredytowy Centrali/Oddziału
- Zarządzania Ryzykami

Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz - poziom wsparcia

Stanowisko kontroli wewnętrznej - poziom wsparcia

Stanowisko organizacyjno-administracyjne i braku zgodności - poziom wsparcia

Jednostki/Komórki organizacyjne Banku - poziom operacyjny



W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Struktura organizacyjna Banku umożliwia skuteczne zarządzanie i kontrolę ryzyka na wszystkich poziomach zarządzania. Zmiany dokonywane w strukturze organizacyjnej Banku są uzasadnione i zaplanowane z uwzględnieniem konieczności przeprowadzenia przeglądu obowiązujących regulacji wewnętrznych w celu zapewnienia spójności wprowadzanych zmian z przepisami prawa i przyjętymi założeniami w zakresie zarządzania ryzykiem.

Pracownicy Banku na wszystkich szczeblach organizacyjnych mają dostęp do wewnętrznych regulacji w zakresie zarządzania ryzykiem i znają zasady oraz zakres zadań poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych w zakresie zarządzania ryzykiem. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem umożliwia zapobieganie konfliktom interesów.

W Banku zachowana jest zasada rozdzielania odpowiedzialności za zarządzanie obszarami działalności Banku generującymi ryzyko, monitorującymi poziom ryzyka i kontrolującymi ryzyko, przy uwzględnieniu charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności Banku.

2.1. Proces zarządzania ryzykiem

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- a) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- b) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- c) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV/CRR,
- d) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z rozporządzeniem 575/2013 UE,
- e) analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego),
- f) uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego),
- g) agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku,
- h) raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej zgodnie z Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Rymanowie,
- i) audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku,
- j) wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- 1) gromadzenie informacji,
- 2) identyfikacja i ocena ryzyka,
- 3) limitowanie ryzyka,
- 4) pomiar i monitorowanie ryzyka,
- 5) raportowanie,
- 6) zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku główną rolę pełnią Rada Nadzorcza i Zarząd Banku.

Wymagania wobec Rady Nadzorczej i Zarządu:

- a) członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu muszą cieszyć się nieposzlakowaną opinią i posiadać wystarczającą wiedzę, umiejętności i doświadczenie do wykonywania swoich obowiązków. Ogólny skład organów Banku odzwierciedla odpowiednio szeroki zakres doświadczeń i kompetencji,
- b) wszyscy członkowie organów winni poświęcać wystarczająco dużo czasu wykonywaniu swoich funkcji w Banku, a także analizom kwestii ryzyka,
- c) organy Banku zobowiązane są brać czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka, o których mowa w przepisach rangi ustawowej i w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013. Oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów.

Do zadań Rady Nadzorczej i Zarządu w zakresie zarządzania ryzykiem należy:

Rada Nadzorcza:

- a) zatwierdza procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka m. in. strategię i polityki;
- b) nadzoruje proces zarządzania ryzykiem, w szczególności na podstawie cyklicznych raportów ryzyka;
- c) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości ponoszonego ryzyka;
- d) dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku;
- e) zatwierdza poziom tolerancji na ryzyko;
- f) nadzoruje przestrzeganie w Banku polityk, procedur i planów.

Zarząd Banku:

- a) odpowiada za opracowanie i wdrożenie Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz adekwatnością kapitałową;
- b) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku, dostosowaną do wielkości ponoszonego ryzyka;
- c) akceptuje raporty dotyczące zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową, skierowane do Rady Nadzorczej;

- d) zarządza ryzykiem, ustala wartości progowe oraz nadzoruje i monitoruje działania podejmowane przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem;
- e) podejmuje najważniejsze decyzje wpływające na poziom ryzyka Banku.

Oprócz Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą:

1. Komitet Zarządzania Ryzykami - inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka oraz opiniuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Opiniuje podejmowanie działań zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa Regulamin działania Komitetu Zarządzania Ryzykami w Banku Spółdzielczym w Rymanowie.
2. Komitet Kredytowy Centrali/Oddziałów - uczestniczy w procesie weryfikacji transakcji kredytowych; opiniuje transakcje kredytowe pod kątem ponoszonego ryzyka; opiniuje klasyfikację transakcji kredytowych. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa Regulamin działania Komitetów Kredytowych.
3. Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz - odpowiada za: pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne); pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej; przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu Banku lub komitetów dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka; tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową; monitorowanie, limitowanie i raportowanie limitów wewnętrznych i zewnętrznych poziomu ryzyka portfela kredytowego Banku.
4. Stanowisko organizacyjno- administracyjne i braku zgodności – zadaniem stanowiska jest zapewnienie przestrzegania polityki zgodności. Ponadto ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi. Stanowisko ds. zgodności identyfikuje ryzyko braku zgodności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych, a także poprzez przeprowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.
5. Stanowisko kontroli wewnętrznej - ma za zadanie dokonywanie monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zwłaszcza w zakresie dokonywania testowania pionowego pierwszej linii, a także prowadzenia i aktualizowania matrycy funkcji kontroli.
6. Audyt Wewnętrzny - wykonywany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS dokonuje kontroli i oceny skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem, przestrzegania obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności

funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku.

7. Pozostali pracownicy Banku - mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązującymi w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowaniu tych zdarzeń.

W bieżącym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku szczególny nacisk położony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku, z wykorzystaniem technik testowania warunków skrajnych. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych. Procedura przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku przebiega według następującego schematu:

1. Przeprowadzenie testu warunków skrajnych w oparciu o szczegółowe metodyki określone w procedurach zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową przez Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz.
2. Sporządzenie opisu wyników przeprowadzonych testów.
3. Przekazanie informacji o wynikach przeprowadzonych testów warunków skrajnych wraz z analizami ryzyka i/lub adekwatności kapitałowej, zgodnie z procedurami szczegółowymi.
4. Opracowanie propozycji działań w przypadku wykazania wysokiej wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji awaryjnej (skrajnej) przez Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz we współpracy z jednostkami/komórkami organizacyjnymi.
5. Weryfikacja planów awaryjnych przez Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz.
6. Podjęcie decyzji przez Zarząd o przeprowadzeniu działań awaryjnych/uruchomieniu planu awaryjnego.
7. Raportowanie wyników testów warunków skrajnych Radzie Nadzorczej, zgodnie z regulacjami.

Wybór konkretnych technik ograniczania skutków podejmowanego przez Bank ryzyka może rodzić konsekwencje finansowe, toteż Zarząd dokonuje analizy opłacalności i podejmuje decyzje o zastosowaniu najbardziej optymalnych rozwiązań w zakresie organizacji, automatyzacji i dokumentowania procesów zarządzania ryzykiem w Banku.

2.2. Informacje w odniesieniu do zasad zarządzania (art. 435 ust. 2.)

2.2.1. Opis systemu zarządzania, w tym zarządzania ryzykiem

Zarząd Banku działał w 3 osobowym składzie. Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając na podstawie Statutu Banku, biorąc pod uwagę wyniki pierwotnej oceny odpowiedności, w tym reputacje, wiedze, umiejętności i doświadczenie zawodowe. Rada Nadzorcza dokonuje indywidualnej wtórnej oceny odpowiedności Członków Zarządu i oceny kolegialnej Zarządu okresowo co najmniej raz na dwa lata, zgodnie z Polityką oceny odpowiedności członków Zarządu Banku,

członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Spółdzielczym.

Członków Rady Nadzorczej wybiera Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku, Regulaminem wyboru Członków Rady Nadzorczej oraz Regulaminem działania Rady Nadzorczej, biorąc pod uwagę wyniki pierwotnej oceny odpowiedniości. Co najmniej raz na dwa lata dokonywana jest indywidualna ocena wtórna członków Rady Nadzorczej oraz ocena kolegialna Rady jako organu.

Rada Nadzorcza powołała 3-osobowy Komitet Audytu, który wspiera działania Rady Nadzorczej poprzez prezentację swojego stanowiska, ocen i rekomendacji, co z kolei pozwala na podejmowanie przez Radę Nadzorczą stosownych decyzji w obszarach systemu zarządzania ryzykiem, sprawozdawczości finansowej oraz systemu kontroli wewnętrznej.

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej, definiującą częstotliwość, zakres, odbiorców oraz terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka.

Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne.

W Banku funkcjonuje Komitet Zarządzania Ryzykami. W 2020 roku odbyło się 46 posiedzeń Komitetu.

Zakres i częstotliwość raportowania są dostosowane do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko. W 2020 r. Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku nie zajmowali stanowisk dyrektorskich w radach i zarządach innych podmiotów.

2.2.2. Opis systemu kontroli wewnętrznej

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej - stanowi on część systemu zarządzania, o którym mówi art. 9 ustawy – Prawo bankowe, w ramach którego funkcjonuje co najmniej:
 - 1) System zarządzania ryzykiem,
 - 2) System kontroli wewnętrznej.
2. Kontrola wewnętrzna w Banku wykonywana jest w sposób niezależny, obiektywny i odpowiedzialny.
3. Poprzez niezależność kontroli wewnętrznej rozumieć należy warunki działania kontroli wewnętrznej dające gwarancję, że kontrolujący bez żadnych zewnętrznych nacisków przeprowadza kontrole według ustalonych metod, dokonuje oceny stosowania mechanizmów kontrolnych oraz sporządza dokumentację pokontrolną. Niezależność umożliwia bezstronny i niedwuznaczny osąd działalności poddanej kontroli.
4. Obiektywność kontroli rozumiana jest jako niezależna od czynników pozamerytorycznych ocena dokonywana przez kontrolujących, co oznacza, że kontrolujący nie mogą być stronniczy i nie mogą uzależniać swojej opinii w kwestii kontrolowanego tematu od opinii innych.

5. Odpowiedzialność kontroli wewnętrznej oznacza dokonywanie prawidłowej oceny, adekwatności, skuteczności oraz efektywności i jakości wewnętrznych systemów Banku, co oznacza prezentowanie w dokumentacji pokontrolnej sprawdzonych zadań, które wymagają podjęcia działań naprawczych, unikanie nieudomówień i nieścisłości.
6. Rada Nadzorcza Banku zapewnia, aby kontrola wewnętrzna i audyt były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną i audyt nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.
7. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i profilu ryzyka, w szczególności uwzględniając:
 - 1) stopień skomplikowania procesów funkcjonujących w Banku,
 - 2) zasoby, którymi dysponuje Bank,
 - 3) ryzyko zaistnienia nieprawidłowości w zakresie poszczególnych procesów, w tym w szczególności w zakresie procesów istotnych,
 - 4) ocenę dotychczasowej adekwatności i skuteczności pierwszej, drugiej i trzeciej linii obrony.
8. System kontroli wewnętrznej powinien być zaprojektowany, wprowadzony, a jego działanie zapewniane w takim stopniu, aby osiągnąć jego adekwatność i skuteczność, zapewniając tym samym:
 - 1) prawidłowość procedur administracyjnych i księgowych, a także wiarygodną sprawozdawczość finansową oraz rzetelne raportowanie wewnętrzne i zewnętrzne,
 - 2) zgodność działania z przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, a także regulacjami wewnętrznymi, w tym dotyczącymi zarządzania ryzykiem.
9. W Banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
10. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony).
11. Na pierwszy poziom (linię obrony) składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka oraz mechanizmów kontrolnych, a także dokonywanie w ramach obowiązków służbowych pracowników poziomego monitorowania (monitorowania w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie.
12. Na drugi poziom (linię obrony) składa się co najmniej:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania

ryzykiem, o którym mowa w ust. 2 tj.: Stanowisko Kontroli Wewnętrznej, Stanowisko Wierzytelności Trudnych, Stanowisko Analityk Kredytowy oraz Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz;

2) działalność komórki do spraw zgodności.

Do drugiej linii zalicza się również działalność Komitetów Kredytowych Centrali/Oddziałów, Komitet zarządzania ryzykami i analiz, Członków Zarządu z pominięciem członka Zarządu odpowiedzialnego za pion handlowy.

13. Pracownicy komórek Banku na drugim poziomie (drugiej linii) w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez monitorowanie pionowe (weryfikacja bieżąca lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi) lub monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie poziome w komórkach drugiego poziomu).
14. Na trzecim poziomie (linię obrony) składa się działalność audytu wewnętrznego, realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
15. Nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej sprawuje Rada Nadzorcza, a odpowiedzialność za funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej ponosi Prezes Zarządu.
16. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest dostosowany do ogólnego profilu ryzyka, tj. obejmuje w szczególności obszary obciążone wysokim ryzykiem. Przez obszary obciążone wyższym ryzykiem należy rozumieć te obszary działania jednostek lub komórek organizacyjnych Banku, gdzie istnieje potencjalne niebezpieczeństwo wystąpienia nieprawidłowości, które mogą wywołać niepożądane skutki finansowe lub negatywne zjawiska godzące w bezpieczne funkcjonowanie Banku. Obszary w działalności danej jednostki lub komórki organizacyjnej Banku, gdzie stwierdzono w trakcie przeprowadzania kontroli, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych, szczególnie dużo błędów i nieprawidłowości zalicza się także do obszarów obciążonych wyższym ryzykiem.
17. Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennej działalności wszystkich pracowników banku oraz umożliwiają szybkie reakcje na zmieniające się warunki.

2.3. Ryzyko kredytowe

2.3.1. Proces zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem koncentracji

Stosowane w Banku metody zarządzania ryzykiem kredytowym, częstotliwość analiz oraz struktura organizacyjna dostosowane są do profilu i wielkości tego ryzyka oraz skali i złożoności działalności kredytowej Banku.

Podstawowe czynniki analizowane przez Bank w celu określenia profilu ryzyka to w szczególności:

1. Całkowity współczynnik kapitałowy oraz współczynnik kapitału Tier I.
2. Wskaźnik jakości kredytów ogółem, w tym wskaźnik jakości detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
3. Udział kredytów w sumie bilansowej.

4. Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w sumie bilansowej.
5. Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sumie bilansowej.
6. Stan rezerw celowych, w tym rezerw na detaliczne ekspozycje kredytowe, na ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie.
7. Średni wskaźnik LtV.
8. Wysokość wskaźnika DtI.
9. Wielkość sumy bilansowej.
10. Złożoność działalności, tj. brak transakcji instrumentów finansowych zaliczanych do portfela handlowego.
11. Struktura inwestycji Banku.

Bank angażuje środki w:

- a) akcję kredytową,
- b) obligacje Banku Zrzeszającego,
- c) lokaty w Banku Zrzeszającym,
- d) akcje Banku Zrzeszającego,
- e) bony skarbowe i pieniężne,
- f) obligacje skarbowe.

Bank kontynuuje politykę dywersyfikacji ryzyka kredytowego poprzez stosowanie ustalonych zasad bezpieczeństwa działalności kredytowej w poszczególnych segmentach rynku oraz poprzez niezbędne instrumenty. Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wprowadzone wewnętrzne limity dotyczące:

- a) branż,
- b) produktów kredytowych,
- c) zabezpieczeń,
- d) detalicznych ekspozycji kredytowych,
- e) ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje:

- identyfikację czynników ryzyka kredytowego,
- ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity),
- monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- wdrażanie technik redukcji ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem rezydualnym,
- kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem koncentracji.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

1. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:
 - 1) badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów;
 - 2) wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych;
 - 3) prawidłowym zabezpieczaniu ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów;
 - 4) bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania;
 - 5) dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych;
 - 6) prawidłowym prowadzeniu windykacji i restrukturyzacji wierzytelności oraz nadzoru nad trudnymi kredytami;
 - 7) rozdzieleniu funkcji oceny zdolności kredytowej od działalności sprzedażowej;
 - 8) kontroli działalności kredytowej.
2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:
 - 1) dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji);
 - 2) analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych;
 - 3) monitorowania rynku podstawowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości;
 - 4) analizy struktury podmiotowej i produktowej portfela kredytowego;
 - 5) monitorowania ekspozycji zagrożonych oraz nieobsługiwanych i restrukturyzowanych, ich struktury, czynników ryzyka;
 - 6) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - a) organizacji systemu podejmowania decyzji kredytowych,
 - b) rozdzieleniu funkcji operacyjnych od oceny ryzyka,
 - c) sprawowaniu nadzoru nad ryzykami przez Prezesa Zarządu,
 - d) przydzieleniu nadzoru nad wdrażaniem Polityki kredytowej, w tym Polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Członkowi Zarządu,
 - e) prawidłowym przepływie informacji,
 - f) odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - g) nadzorze nad działalnością kredytową,

h) organizacji odpowiedniego systemu kontroli i audytu.

Podział zadań i odpowiedzialności w systemie zarządzania ryzykiem kredytowym

1. Rada Nadzorcza określa cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, rezydualnym, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka”.
2. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykami.
3. Podmiotami odpowiedzialnymi za opracowanie, wdrażanie i przestrzeganie regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku są:
 - 1) Prezes Zarządu nadzorujący bezpośrednio ryzyko kredytowe Banku.
 - 2) Członek Zarządu, nadzorujący działalność handlową.
 - 3) Komitet Zarządzania Ryzykami opiniujący rodzaje i wysokość limitów wewnętrznych, wyniki analiz ryzyka kredytowego, wewnętrzne regulacje Banku.
 - 4) Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz odpowiedzialne za opracowanie propozycji rodzajów i wysokości limitów wewnętrznych, ich okresową weryfikację, analizę ryzyka kredytowego.
 - 5) Pracownik Stanowiska Wierzytelności Trudnych odpowiedzialny za restrukturyzację wierzytelności trudnych oraz raportowanie z procesu oceny ryzyka rezydualnego, w tym monitoring skuteczności zabezpieczeń i analizę efektów windykacji należności.
 - 6) Kierownicy Oddziałów odpowiedzialni za przestrzeganie ustalonego poziomu ryzyka kredytowego oraz dbałość o jakość portfela kredytowego.
 - 7) Audyt Wewnętrzny przeprowadzający kontrolę poprawności zarządzania ryzykiem kredytowym.
 - 8) Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani do przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku oraz do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej.

Zasady identyfikacji, pomiaru, analizy i raportowania ryzyka kredytowego.

Bank dokonuje identyfikacji, pomiaru, analizy i raportowania ryzyka kredytowego w zakresie:

ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej:

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego.

System zarządzania ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy obejmuje:

- a) stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej, określone dla każdej z grup ekspozycji, charakteryzujących się podobnymi cechami,
- b) bieżący monitoring ustanowionych zabezpieczeń kredytowych,
- c) przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych,
- d) windykację i restrukturyzację oraz nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- e) kontrolę działalności kredytowej.

ryzyka portfela kredytowego:

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują analizę:

- 1) jakościowo – ilościową portfela kredytowego, obejmującą również dywersyfikację portfela oraz ocenę realizacji limitów ograniczających ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 3) ryzyka rezydualnego,
- 4) ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 5) portfela ekspozycji restrukturyzowanych.

Analiza jakościowo – ilościowa:

Raporty w zakresie analizy jakościowo – ilościowej obejmują:

- 1) analizę wskaźnikową:
 - a) wskaźniki jakości portfela kredytowego;
 - b) wskaźniki podstawowe - wskaźniki udziału następujących wielkości:
 - kredytów zagrożonych brutto,
 - rezerw celowych w obliżu kredytowym.
- 2) analizę jakościową:
 - a) jakość ekspozycji kredytowych - zestawienie należności według kategorii ryzyka obowiązujących dla tworzenia rezerw celowych,
 - b) jakość ekspozycji według lat zaangażowania – zestawienie należności w podziale na grupy ryzyka według lat udzielenia kredytu;
- 3) analizę dywersyfikacji portfela kredytowego (koncentracji zaangażowań) w podziale na:
 - a) zaangażowania zabezpieczone danym rodzajem zabezpieczenia – raportowane są ekspozycje kredytowe i zobowiązania pozabilansowe w podziale na grupy zabezpieczone jednorodnym rodzajem zabezpieczenia,
 - b) zaangażowania w poszczególne produkty - raportowane są ekspozycje kredytowe i zobowiązania pozabilansowe według rodzajów produktów kredytowych,

- c) zaangażowania w sektor gospodarki - raportowane są ekspozycje kredytowe i zobowiązania pozabilansowe według sektorów gospodarki;
- 4) ocenę realizacji limitów zaangażowań.

Ryzyko rezydualne:

W celu ograniczania występowania ryzyka rezydualnego w Banku prowadzony jest systematyczny monitoring skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń kredytowych.

Monitoring skuteczności zabezpieczeń jest prowadzony w cyklach rocznych w oparciu o następujące informacje:

1. Analizę informacji na temat prowadzonych egzekucji komorniczych z przyjętych zabezpieczeń.
2. Ocenę jakości zabezpieczeń, w tym zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerw celowych w oparciu o wyliczanie wskaźnika udziału rezerw celowych w portfelu ekspozycji kredytowych ogółem.
3. Ocenę skuteczności przyjętych zabezpieczeń w oparciu o wyliczenie zwrotu z egzekucji.

2.3.2. Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka kredytowego

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

- a) Pomniejszanie, w uzasadnionych przypadkach, podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
- b) Techniki redukcji ryzyka kredytowego – możliwe do zastosowania metody ograniczania skutków ryzyka kredytowego ujęte w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz określone w Rozporządzeniu 575/2013 UE.

W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank ustanawia zabezpieczenia. Przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli:

- a) Wartość przyjmowanych zabezpieczeń na nieruchomości powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania, uwzględniając rodzaj nieruchomości (mieszkalna, komercyjna), rynek zabezpieczeń (pierwotny, wtórny), rodzaj produktu, itp.;
- b) Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości;
- c) Bank preferuje zabezpieczenia kredytów, które pozwalają na:
 - skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów,

- pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych,
- przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.

Podstawowe zabezpieczenia, uznawane za najkorzystniejsze przez Bank to:

- a) zdeponowane w Banku lub w innym banku krajowym, będącym stroną trzecią, środki pieniężne,
- b) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej, komercyjnej,
- c) poręczenia Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach linii portfelowych,
- d) poręczenia Funduszy Poręczeń Kredytowych,
- e) poręczenia i gwarancje jednostek samorządu terytorialnego oraz banków,
- f) poręczenia cywilne i wekslowe,
- g) zastawy rejestrowe,
- h) przewłaszczenia.

W Banku funkcjonują procedury monitorowania stanu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń w postaci hipotek na nieruchomościach, zgodnie z Rekomendacją „S”.

Bank systematycznie śledzi zmiany na lokalnym rynku nieruchomości oraz analizuje trendy ogólnokrajowe.

Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe za 2020r.

Rezerwy celowe na 31.12.20 roku (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie :	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:	Wymagany poziom rezerw celowych:
1.	Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	2 110	1 595	-	1 912	1 794	1 794
	- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	190	49		57	182	182
	- poniżej standardu	70	1 536	-	1 430	176	176
	- wątpliwe	-	-	-	-	-	-
	- stracone	1 850	10	-	424	1 436	1 436
2.	Rezerwy celowe	-	-	-	-	-	-

od należności sektora budżetowego							
RAZEM:	2 110	1 595	-	1 912	1 794	1 794	

Kwoty należności na 31.12.2020 roku (w tys. zł)

Podmiot:	31.12.2020 r.		31.12.2019 r.	
	Wartość bilansowa (w tys.)	Wsk. struktury (w %)	Wartość bilansowa (w tys.)	Wsk. struktury (w %)
Sektor finansowy, w tym:	85 038	54,35%	53 097	42,35%
Kredyty w sytuacji normalnej:	85 038	100,00%	53 097	100,00%
Sektor niefinansowy, w tym:	39 691	25,37%	44 666	35,63%
Kredyty w sytuacji normalnej:	35 435	89,28%	42 115	94,29%
Kredyty pod obserwacją.:	535	1,35%	543	1,22%
Poniżej standardu:	3 703	9,33%	1 814	4,06%
Wątpliwe:	22	0,06%	194	0,44%
Stracone:	4	0,00%	-	0,00%
Sektor budżetowy, w tym:	31 737	20,28%	27 607	22,02%
Kredyty w sytuacji normalnej:	31 737	100,00%	27 607	100,00%
Należności ogółem:	156 466	100,00%	125 370	100,00%

Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe Banku na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniósł 4 694 tys. zł.

2.3.3. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Bank definiuje ryzyko koncentracji zaangażowań jako, mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania Banku, ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot, podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników; ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec: pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (koncentracja zaangażowań, koncentracja zaangażowań kapitałowych), tego samego sektora gospodarczego (branża/PKD), tego samego instrumentu finansowego (produkt), tego samego rodzaju zabezpieczenia kredytowego.

Celem zarządzania ryzykiem koncentracji jest: dywersyfikacja i zminimalizowanie poziomu ryzyka, zapewnienie przestrzegania zewnętrznych limitów koncentracji, optymalizacja systemu limitów ograniczających ryzyko. Bank zarządza ryzykiem koncentracji poprzez stosowanie i monitorowanie systemu wewnętrznych limitów oraz stosowanie kilku form zabezpieczeń danej ekspozycji kredytowej.

W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Zarząd, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku. Zasady klasyfikacji ryzyk koncentracji zaangażowań pod względem istotności Bank ustala w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego. Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymania kapitału wewnętrznego w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

2.3.4. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, Bank dokonuje jego identyfikacji, pomiaru, raportowania i oceny, analizując:

1. poziom zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
2. jakość portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji,
3. wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sytuacji zagrożonej,
4. bieżącą ocenę wartości nieruchomości, w tym: rodzaj nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie, rodzaj hipoteki, miejsce Banku w kolejności zaspokajania się z hipoteki,
5. prawomocność wpisu, ubezpieczenie nieruchomości,
6. poziom wskaźnika LtV.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku zostały wprowadzone limity wewnętrzne, określające oczekiwaną strukturę portfela tych ekspozycji, zapewniającą jego dywersyfikację zgodnie z ogólną strategią Banku. Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracowników Banku.

2.3.5. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Proces zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych obejmuje w szczególności:

1. ustalenie i przestrzeganie limitów ograniczających ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych,

2. wymogi dokumentowe w zakresie badania zdolności i wiarygodności kredytowej,
3. korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych,
4. system uprawnień do akceptacji ryzyka,
5. ograniczanie strat poprzez zabezpieczenie detalicznych ekspozycji kredytowych,
6. odpowiednie administrowanie detalicznymi ekspozycjami kredytowymi,
7. procesy monitorowania detalicznych ekspozycji kredytowych i dochodzenia roszczeń,
8. przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
9. zastosowanie narzędzi wspierających ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej oraz zarządzanie ryzykiem portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.

Bank monitoruje ryzyko kredytowe na jakie jest narażony w związku z zaangażowaniem w detaliczne ekspozycje kredytowe, określa poziom tego ryzyka oraz dokonuje jego analizy w celu weryfikacji poziomu ryzyka.

Bank sporządza kwartalnie raporty ukazujące podział produktowy detalicznych ekspozycji kredytowych, a także ich udział w portfelu kredytowym oraz jakość tego portfela i poziom utworzonych rezerw.

2.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności w Banku definiowane jest jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań, w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, a w efekcie niebezpieczeństwo poniesienia przez Bank dodatkowych kosztów związanych z koniecznością sprzedaży aktywów lub zaciągnięcia zobowiązań na niekorzystnych warunkach rynkowych.

Utrzymywany przez Bank poziom płynności musi być dostosowany do rodzaju i rozmiarów prowadzonej działalności i winien gwarantować posiadanie lub łatwy dostęp do środków finansowych w wysokości zapewniającej pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów Banku.

Dla zapewnienia zdolności do wywiązania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych, Bank stosuje proces zarządzania płynnością finansową.

Celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania oraz utrzymywanie wszystkich wskaźników płynnościowych. Do istotnych celów polityki Banku w zakresie płynności zalicza analizowanie sytuacji na rynku depozytowym, monitorowanie czynników stanowiących potencjalne zagrożenie dla płynności Banku, zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz określenie rozwiązań (planów awaryjnych) umożliwiających jej przetrwanie.

1. Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza Banku - zatwierdza ogólny poziom narażenia Banku na ryzyko płynności oraz sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowanego ryzyka płynności ze strategią i planem finansowym Banku.
- 2) Zarząd Banku – odpowiada za:
 - a. wprowadzenie struktury organizacyjnej zapewniającej niezależność funkcji pomiędzy jednostkami przeprowadzającymi transakcje mające wpływ na ryzyko płynności i jednostkami odpowiedzialnymi za pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka płynności;
 - b. opracowanie, wprowadzenie i aktualizację pisemnych procedur zarządzania ryzykiem płynności;
 - c. skuteczność zarządzania ryzykiem płynności;
 - d. informuje Radę Nadzorczą o sytuacji płynnościowej Banku.
- 3) Komórka zarządzająca - Główny Księgowy - wykonuje bezpośrednio, bieżące zadania związane z utrzymywaniem płynności śróddziennej Banku, zarządza środkami Banku w celu jak najbardziej rentownego ich zagospodarowania oraz wywiązywania się Banku z zawartych umów. Zespół Księgowo – Informatyczny wykonuje zadania związane z utrzymaniem płynności krótko, średnio- i długookresowej Banku.
- 4) Komórka monitorująca - Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz - odpowiedzialne jest za pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności dla Rady i Zarządu Banku, przygotowywanie projektów regulacji wewnętrznych Banku oraz opracowanie propozycji limitów dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.
- 5) Komitet Zarządzania Ryzykami i Analiz - opiniuje procedury zarządzania ryzykiem płynności, procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka płynności, propozycje limitów ograniczających ryzyko płynności.
- 6) Stanowisko kontroli wewnętrznej - przeprowadza kontrolę poprawności zarządzania ryzykiem płynności,
- 7) Pozostałe komórki organizacyjne zobowiązane do przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku, a także do wykonywania zadań związanych z realizacją planów awaryjnych.

2. Działalność w zakresie pozyskania finansowania.

- 1) Głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności oraz instytucji samorządowych;
- 2) Pozyskiwanie depozytów o dłuższym terminie wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) Bank bada zachowanie rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.

3. Stopień, w jakim funkcje skarbowe oraz zarządzanie ryzykiem płynności są scentralizowane bądź zdecentralizowane.

Podział realizowanych w Banku zadań zapewniał niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka płynności od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka płynności przez Bank. Funkcje skarbowe oraz zarządzanie ryzykiem płynności w Banku były scentralizowane.

4. Funkcjonowanie w ramach zrzeszenia.

Bank Spółdzielczy jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości i jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Bank Zrzeszający na rzecz Banku Spółdzielczego przeprowadza rozliczenia pieniężne, prowadzi rachunek bieżący, gromadzi nadwyżki środków, prowadzi rachunek rezerwy obowiązkowej, dostarcza dodatkowych źródeł finansowania.

Bank Spółdzielczy nie pozyskuje finansowania od innych banków spółdzielczych, nadwyżki środków w postaci lokat gromadzi w Banku Zrzeszającym, dokonuje zakupu aktywów za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.

5. Rozmiar i skład nadwyżki płynności Banku.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2020		
		z terminem do 7 dni (wartość bilansowa)	z terminem do 30 dni (wartość bilansowa)	razem
1	gotówka	5 433		5 433
2	środki na rachunku bieżącym	20		20
3	lokaty terminowe w BPS	51 097		51 097
4	bony pieniężne NBP	63 749		63 749
5	obligacje skarbowe	21 062		21 062
6	depozyt obowiązkowy		19 990	19 990
Ogółem		141 361	19 990	161 351

6. Wymogi dotyczące dodatkowego zabezpieczenia na wypadek obniżenia oceny kredytowej banku.

Nie dotyczy.

7. Normy płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka w działalności banków obowiązujące w danej jurysdykcji.

Każdego dnia w 2020 roku Bank spełniał nadzorcze normy płynności wynikające z Uchwały nr 386/2008 KNF. Informacja na temat wielkości współczynników nadzorczych miar płynności Banku na dzień 31.12.2020 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wskaźniki miar nadzorczych	Stan na 31.12.2020 r.
M3 - współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	min 1,00	1,36

M4 - współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	min 1,00	2,73
--	----------	------

W okresie 2020 roku Bank osiągnął wskaźniki płynności krótkoterminowej LCR powyżej wymaganego minimalnego poziomu 100%.

Kształtowanie się wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR na dzień 31.12.2020 r.:

Pozycja	Stan (w tys. zł)
Aktywa płynne	90 259
Wyływy płynności	50 119
Wpływy płynności	13 622
LCR	247,30%

8. Luka płynności zawierająca kilka najbliższych przedziałów dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności.

Podstawą analizy ryzyka płynności jest luka płynności i współczynniki płynności. Bank dokonuje analizy luki na podstawie zestawienia zapadalności i wymagalności aktywów i pasywów oraz pozycji pozabilansowych powodujących prognozowany wpływ lub wypływ środków.

Kształtowanie się skumulowanej luki płynności, współczynników płynności przedstawia tabela (dane w tys. zł):

Przedział płynności	Aktywa + PZB (w tys. zł)	Pasywa + PZB (w tys. zł)	Luka (w tys. zł)	Luka skumulowana (w tys. zł)	Współczynnik płynności ogółem	Współczynnik płynności skumulowany	Wskaźnik luki (%)
A'vista	56 563	63 161	-6 598	-6 598	0,90	0,90	-2,56
Od 2 dni do 7 dni	21 972	18 710	3 262	-3 336	1,17	0,96	-1,29
Od 7 dni do 1 m-ca	84 725	21 092	63 632	60 296	4,02	1,59	23,40
Od 1 m-ca do 3 m-cy	15 074	25 721	-10 647	49 649	0,59	1,39	19,27
Od 3 m-cy do 6 m-cy	3 468	22 187	-18 719	30 930	0,16	1,21	12,00
Od 6 m-cy do 12 m-cy	7 290	23 848	-16 558	14 372	0,31	1,08	5,58

9. Dodatkowe zabezpieczenia płynności w ramach zrzeczenia.

Bank może skorzystać w Banku Zrzeszającym z kredytu w rachunku bieżącym oraz kredytów celowych oferowanych na finansowanie działalności kredytowej. Bank jako uczestnik Systemu Ochrony BPS w sytuacji zaistnienia niebezpieczeństwa utraty płynności może od Spółdzielni otrzymać pomoc płynnościową.

10. Aspekty ryzyka płynności, na które bank jest narażony i które monitoruje.

Do głównych źródeł występowania ryzyka płynności w Banku zalicza się:

- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
- 2) ryzyka związane ze stroną pasywną bilansu Banku:

- a) ryzyko nietypowego zachowania się deponentów;
 - b) ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów przez Bank i finansowania zewnętrznego;
 - c) ryzyko wynikające z realizacji udzielonych zobowiązań pozabilansowych;
- 3) ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku:
- a) ryzyko braku wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym;
 - b) ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku;
 - c) ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów przez klientów;
- 4) ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności.

11. Dywersyfikacja źródeł finansowania.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- 1) oferowanie produktów depozytowych klientom sektora niefinansowego i budżetowego,
- 2) różne terminy wymagalności depozytów,
- 3) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

12. Inne techniki wykorzystywane do ograniczenia ryzyka płynności.

Do podstawowych technik ograniczenia ryzyka płynności zaliczamy:

- 1) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym limitów wewnętrznych utrzymujących całościowe narażenie banku na ryzyko płynności i limity zewnętrzne (nadzorcze miary płynności);
- 2) odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku;
- 3) dokonywanie identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem płynności poprzez przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 4) przystąpienie do Systemu Ochrony BPS, które zapewnia w określonych sytuacjach wsparcia z funduszu pomocowego zabezpieczającego płynność,
- 5) przeprowadzanie audytu.

13. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynnościowej i ryzyka płynności, łącznie z dodatkowymi wskaźnikami, dla których bank nie ujawnia danych.

- 1) płynność płatnicza - zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) płynność śródziemna – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- 3) płynność krótkoterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;

- 4) płynność średnioterminowa - zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 5) płynność długoterminowa - monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 6) nadwyżka płynności – wysokiej jakości aktywa stanowiące zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności.

Pozostałe pojęcia są określone w procedurze wewnętrznej – Zasady zarządzania płynnością finansową.

W ramach oceny i monitorowania poziomu ryzyka płynności Bank na koniec każdego miesiąca dokonuje analizy wskaźnikowej składników bilansu, które umożliwiają ocenę stopnia narażenia Banku na ryzyko płynności.

W szczególności monitorowanie wskaźników wczesnego ostrzegania dotyczy podstawowych pozycji bilansu: suma bilansowa, aktywa płynne, portfel kredytowy, baza depozytowa, osad we wkładach oraz wskaźników wyrażonych w procentach:

- 1) depozyty niestabilne / aktywa netto
- 2) aktywa płynne / depozyty niestabilne
- 3) kredyty według wartości nominalnej / depozyty stabilne
- 4) kredyty według wartości nominalnej / depozyty
- 5) lokaty międzybankowe udzielone / depozyty
- 6) zobowiązania pozabilansowe / fundusze własne Banku
- 7) kredyty długoterminowe (udzielone na okres powyżej 5 lat)/kredyty według wartości nominalnej.

Bank monitoruje pozostałe podstawowe wskaźniki ekonomiczne określone w procedurze wewnętrznej – Zasady zarządzania płynnością finansową i wyniki po zakończeniu miesiąca przedkłada Zarządowi.

14. Wyjaśnienie, jak są wykorzystywane testy warunków skrajnych.

W ramach ryzyka płynności Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych. O ich wynikach informowany był Zarząd i Rada Nadzorcza. Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są do oceny adekwatności nadwyżki płynności, w procesie tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko płynności oraz jako scenariusze w planach awaryjnych.

15. Opis modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych.

W ramach pomiaru ryzyka płynności Bank w okresach miesięcznych dokonuje analizy scenariuszy sytuacji kryzysowej - kryzys w sektorze bankowym oraz scenariusza - kryzys w BS.

W okresach kwartalnych Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla następujących scenariuszy:

- 1) scenariusz I – wpływ środków klientów nie bankowych;
- 2) scenariusz II – wpływ środków z tytułu udzielonych zobowiązań pozabilansowych;
- 3) scenariusz III – wpływ środków klientów nie bankowych dokonany za pomocą kanałów elektronicznych;
- 4) scenariusz IV – wpływ środków klientów nie bankowych z wysokim oprocentowaniem;
- 5) scenariusz V – interakcje wynikające z innych rodzajów ryzyka;
- 6) scenariusz VI – kryzys płynności systemu bankowego;
- 7) scenariusz VII – płynność śróddzienna (nieprzewidywany i ponadprzeciętny wpływ środków z rachunku bieżącego Banku wynikający z realizacji bieżących płatności wychodzących klientów nie bankowych).

Bank przeprowadza testy odwrócone służące określeniu scenariuszy, które mogłyby doprowadzić do negatywnych skutków zmaterializowania się ryzyka płynności w postaci niedotrzymania nadzorczych miar płynności.

W celu wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności Bank dokonuje analizy poprzez test warunków skrajnych, czyli analizę sytuacji szokowej, która zakłada nagły spadek bazy depozytowej o 20%, przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania wskaźnika aktywów płynnych w aktywach ogółem na poziomie minimum 20%. W 2020 roku nie było konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko płynności.

16. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych.

Plany awaryjne zostały z testami warunków skrajnych zintegrowane poprzez wykorzystanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających plan awaryjny utrzymania płynności.

17. Polityka banku w zakresie utrzymywania rezerw płynności.

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów, które spełniają następujące warunki: łatwa zbywalność, wysoka jakość kredytowa i brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania tych aktywów w celu pozyskania środków.

Bank tak zarządza wysokością rezerwy płynności, aby zapewnić utrzymanie nadzorczych miar płynności oraz aby stanowiła zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych przy równoczesnym minimalizowaniu kosztów utrzymaniu płynności.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie płynności.

Nadzorcze miary płynności i wskaźnik płynności (LCR) są sporządzane codziennie. Raportowanie w zakresie oceny ryzyka płynności odbywa się w cyklach miesięcznych dla Zarządu Banku i kwartalnie dla Rady Nadzorczej. W okresach półrocznych sporządzana jest także pogłębiona analiza płynności długoterminowej.

2.5. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej ma na celu utrzymanie zmienności wyniku finansowego oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą w ramach zatwierdzonej strategii.

Celem Banku jest utrzymanie niskiej wrażliwości wyniku odsetkowego na zmiany rynkowych stóp procentowych. Bank utrzymuje pozycję luki w ramach limitów przyjętych w Instrukcji pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej. Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej uwzględniają kluczowe zagadnienia zawarte w rekomendacjach nadzorczych, w tym Zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej dla uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Ryzyko stopy procentowej monitorowane jest poprzez analizę ryzyka luki i profilu stopy procentowej bilansu Banku oraz analizę wykorzystania i przestrzegania przyjętych limitów wewnętrznych. Pomiar ryzyka odbywa się w cyklach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach Zarządu Banku i Rady Nadzorczej.

W celu prawidłowego monitoringu ryzyka stopy procentowej Bank prowadzi ponadto analizy symulacyjne z uwzględnieniem scenariusza szokowego.

Najważniejszą część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż według obserwacji historycznych, w największym stopniu wpływa na poziom zmian wyniku odsetkowego.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej metodą luki w oparciu o sporządzone raporty i analizy, w tym:

- 1) raport luki terminów przeszacowania, pokazujący wielkość i charakter niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów Banku wrażliwych na zmianę stopy procentowej w poszczególnych terminach przeszacowania;
- 2) raport luki ryzyka bazowego, obrazujący wielkość i charakter niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów wrażliwych w poszczególnych terminach przeszacowania, w podziale na stawki bazowe, w oparciu o które ustalane jest oprocentowanie produktów/ instrumentów finansowych;

- 3) analiza profilu ryzyka stopy procentowej Banku, umożliwiająca określenie stopnia wrażliwości oprocentowania aktywów/ pasywów wrażliwych Banku na zmiany rynkowych stóp procentowych;
- 4) symulacje wpływu zmian poziomu stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku przy aktualnej strukturze aktywów i pasywów wrażliwych,
- 5) analizy testów warunków skrajnych (stress test) dla aktualnej struktury aktywów i pasywów wrażliwych.

Dla potrzeb analizy przyjęto następujące przedziały przeszacowania:

- 1) 1 dzień;
- 2) (1 dzień; 7 dni];
- 3) (7 dni; 1 miesiąc];
- 4) (1 miesiąc; 3 miesiące];
- 5) (3 miesiące; 6 miesięcy];
- 6) (6 miesięcy; 1 rok];
- 7) (1 rok; 2 lata];
- 8) (2 lata; 5 lat];
- 9) powyżej 5 lat.

W 2020 r. Bank narażony był na ryzyko niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego w związku z historycznie najniższą obniżką stóp procentowych spowodowaną pandemią koronawirusa.

Na dzień 31.12.2020 r. obliczono potencjalną zmianę wyniku odsetkowego dla szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych o 200 pb. W przypadku wzrostu stóp procentowych potencjalna zmiana wyniku odsetkowego wynosiła (+) 680 tys. zł, natomiast w przypadku spadku zmianę tą oszacowano na (-) 1 642 tys. zł.

W ramach analiz ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej, w oparciu o raport luki terminów przeszacowania, przeprowadzono analizę wpływu nieoczekiwanej zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału. Wyliczenie obejmowało scenariusz równoległego przesunięcia krzywej dochodowości w wariancie zmienności stóp procentowych o +/-2pp., co wygenerowało zmianę wartości ekonomicznej kapitału wynoszącą 591 tys. zł. Wskaźnik procentowej zmiany kapitału własnego wyniósł 4,56% przy dopuszczalnym limicie nadzorczym wynoszącym max. 20% sumy kapitałów Tier1 i Tier 2 i limicie wewnętrznym ustalonym na poziomie 15% sumy kapitałów Tier1 i Tier 2.

2.6. Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.

Obok Rady Nadzorczej i Zarządu koordynujących politykę zarządzania ryzykiem na najwyższym szczeblu, w procesie zarządzania ryzykiem walutowym uczestniczą Główny Księgowy, Kierownik Centrali oraz pozostałe komórki organizacyjne zobowiązane do

przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania ryzykiem walutowym Banku.

Dla zapewnienia prawidłowego zarządzania ryzykiem walutowym nalicza się pozycje walutowe indywidualne – pozycje netto dla każdej waluty obcej oddzielnie oraz całkowitą pozycję walutową Banku na każdy dzień roboczy.

Bank obsługuje operacje w walutach EURO, GBP, USD. Działalność dewizowa koncentruje się na rozliczaniu przychodzących przekazów dewizowych, realizacji przekazów zleconych przez klientów Banku oraz bezgotówkowej i gotówkowej wymianie walut.

Bank będzie kształtował pozycję walutową w ramach limitu otwartej pozycji walutowej całkowitej nie przekraczającej 2% funduszy własnych oraz limitów dla każdej z walut osobno, dostosowując operacyjnie zajmowaną pozycję w danej walucie obcej do kształtowania się kursu złotego.

Na rynku walutowym, Bank przykładą szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.

Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nieprzekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Według stanu na dzień 31.12.2020 Bank nie tworzył wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego, gdyż całkowita pozycja walutowa nie przewyższała 2% funduszy własnych.

2.7. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne. Powyższa definicja nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane jest z ryzykiem wyniku finansowego.

Celem nadrzędnym do zrealizowania w roku 2020 w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym było utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie. Udoskonalano proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w celu właściwej identyfikacji, pomiaru, oceny, monitorowania, raportowania, kontrolowania lub ograniczania, stosując dobre praktyki zawarte w Rekomendacji M i Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych przez KNF.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: regulacje wewnętrzne, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu oraz informacje o zdarzeniach operacyjnych.

W Banku gromadzone i ewidencjonowane są informacje o zdarzeniach klasyfikowanych w obszarze ryzyka operacyjnego. Dla wspomaganie procesu

ewidencjonowania, pomiaru, monitorowania i raportowania zdarzeń ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje program informatyczny RiskAB. Stosowany jest podział zdarzeń operacyjnych na typy zdarzeń zgodnie z Rekomendacją M KNF.

Celem strategicznym w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym jest ograniczanie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania tym ryzykiem, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Ryzyko operacyjne obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, w tym produkty, procesy i systemy. Uwzględnia także czynniki wewnętrzne takie jak, struktura organizacyjna, specyfika działalności, użytkowane systemy informatyczne, specyfikę klientów, skargi klientów, jakość kadr i czynniki zewnętrzne, tj. otoczenie w którym Bank działa. Zebrane informacje są przetwarzane w celu zidentyfikowania profilu ryzyka operacyjnego oraz poziomu ryzyka operacyjnego Banku. Profil ryzyka operacyjnego, rozumiany jest jako skala i struktura ekspozycji na ryzyko operacyjne; określa stopień narażenia na ryzyko operacyjne. Profil wyznaczany jest na podstawie danych zebranych w procesie identyfikacji i oceny zdarzeń operacyjnych ze wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych Banku, analizy kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), sporządzenia mapy ryzyka operacyjnego. W Banku przeprowadza się testy warunków skrajnych z ryzyka operacyjnego na podstawie zgromadzonych danych o stratach oraz wpływie na poziom wymogu kapitałowego. W celu zarządzania ciągłością działania Bank posiada oddzielnie procedury, plany utrzymania ciągłości działania, plany awaryjne i dąży do ich jak najlepszego dostosowania do zmieniających się warunków funkcjonowania Banku.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wyznacznika BIA na dzień 31.12.2020 roku został wyznaczony na poziomie 1 048 tys. zł. W 2020 r. suma strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego wynosiła 7 tys. zł.

Kwoty strat brutto za 2020 rok

Rodzaj/ kategoria zdarzenia		Wartość strat brutto w 2020 roku (w tys. zł)
1. Oszustwo wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	0
	2. Kradzież i oszustwo	0
2. Oszustwo zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	0
	2. Bezpieczeństwo systemów	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	0
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	0
	3. Podziały i dyskryminacja	0
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnienie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0
	3. Wady produktów	0
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0
	5. Usługi doradcze	0

5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1. Klęski żywiołowe i inne zdarzenia	0
6. Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	1. Systemy	4
7. Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	3
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	0
	3. Dokumentacja dotycząca klienta	0
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	0
	5. Uczestnicy procesów niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	0
	6. Sprzedawcy i dostawcy	0
SUMA		7

2.8. Ryzyko braku zgodności

Podstawowym celem Polityki w zakresie ryzyka braku zgodności w Banku jest przeciwdziałanie wystąpieniu ryzyka naruszenia dobrego imienia Banku lub któregośkolwiek z podmiotów, a także wystąpieniu innych zagrożeń, które mogą powstać w związku z naruszaniem przez Bank jako instytucję, a także poszczególnych pracowników norm prawnych lub etycznych.

Polityka w zakresie ryzyka braku zgodności zmierza do uzyskania stanu, w którym wszelkie działania Banku i jego pracowników są zgodne z przyjętymi normami, politykami oraz przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi, a także obowiązującymi normami postępowania, w tym etycznymi.

Działania podejmowane na rzecz osiągnięcia celów polityki w zakresie ryzyka braku zgodności podejmowane w Banku obejmują:

- a) formalizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności w odpowiednich regulacjach wewnętrznych Banku,
- b) identyfikację, ocenę, a także monitorowanie ryzyka i sprawozdawczość,
- c) wykonywanie zadań kierownictwa, komórki do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej,
- d) identyfikowanie i zdecydowaną reakcję na incydenty naruszenia polityki w zakresie ryzyka braku zgodności,
- e) edukację i szkolenia.

Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych. Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności. Realizacja tych celów wymagała wprowadzenia w Banku procedur, umożliwiających monitorowanie, pomiar, raportowanie oraz kontrolowanie ryzyka, na

które Bank może być narażony w wyniku nie przestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych regulacji oraz standardów rynkowych. Szczególną rolę w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności odgrywa komórka ds. zgodności która została wyodrębniona w strukturze organizacyjnej Banku i podlega bezpośrednio pod Prezesa Zarządu (podległość organizacyjna) oraz Radę Nadzorczą (podległość funkcjonalna) i ma zapewnione wskazane w przepisach prawnych atrybuty oraz odpowiednie narzędzia w celu skutecznego zarządzania ryzykiem braku zgodności. Komórka ds. zgodności odpowiedzialna jest za zgodność zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności, obowiązki oraz uprawnienia komórki ds. zgodności zostało określone w Regulaminie funkcjonowania komórki ds. zgodności. Zapewnienie zgodności przez funkcję kontroli realizowane jest przez każdego pracownika Banku w ramach przestrzegania obowiązujących przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów rynkowych, poprzez tworzenie, stosowanie oraz modyfikowanie mechanizmów kontrolnych i dokonywanie niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zgodnie z przypisanymi mu obowiązkami służbowymi.

Monitorowania, kontrolowania ryzyka braku zgodności oraz raportowania do Zarządu i Rady Nadzorczej z obszaru ryzyka braku zgodności dokonuje Stanowisko organizacyjno-administracyjne i braku zgodności w oparciu o informacje otrzymane z odpowiednich komórek organizacyjnych Banku.

2.9. Ryzyko biznesowe

Ryzykiem biznesowym Bank zarządza opracowując plan ekonomiczno-finansowy, w którym uwzględnia wpływ zmian warunków makroekonomicznych (otoczenia) na poziom ryzyka oraz ich wpływ na wysokość minimalnych wymogów kapitałowych w przyszłości.

Ryzyko biznesowe przejawia się w obszarze wyniku finansowego, strategicznym i otoczenia w tym zmian regulacyjnych i warunków konkurencji.

W celu ograniczenia ryzyka biznesowego Bank zakłada następujące poziomy podstawowych wskaźników ekonomicznych:

- a) Coroczne wypracowanie wyniku finansowego netto zapewniającego realną odbudowę funduszy własnych,
- b) Przyrost funduszy własnych Banku przekraczający wskaźnik inflacji,
- c) Przyrost sumy bilansowej na poziomie dynamiki przyrostu funduszy własnych,
- d) Wskaźnik C/I na poziomie określonym przez SSOZ BPS.

Bank w ramach analizy ryzyka wyniku finansowego monitoruje następujące wskaźniki:

- a) Stopy zwrotu z aktywów ROA netto,
- b) Stopy zwrotu z funduszy ROE netto,
- c) Relacji kosztów działania banku wraz z amortyzacją do wyniku z działalności bankowej (C/I),

d) Marży odsetkowej.

Monitorowanie ryzyka biznesowego, w tym w szczególności ryzyka wyniku finansowego odbywa się przez Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz, który przedkłada w okresach kwartalnych informację o realizacji planu finansowego Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

3. Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia CRR

Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym, Bank nie działa w strukturze skonsolidowanej.

4. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego

1. Definicja pozycji przeterminowanych i z rozpoznaną utratą wartości – stosowane do celów rachunkowości.

Kwota kapitału, rata kapitałowa, rata odsetkowa niespłacona w terminie określonym w umowie kredytu lub spłacona w niepełnej wysokości uznawana jest przez Bank za zadłużenie przeterminowane.

Ekspozycjami zagrożonymi, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, są należności zaklasyfikowane do grup: poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

Proces klasyfikacji ekspozycji kredytowych klientów instytucjonalnych do odpowiednich grup ryzyka, z uwzględnieniem pomniejszeń podstawy tworzenia rezerwy o wartość przyjętych zabezpieczeń, przeprowadzany jest (z zastrzeżeniem rozwiązań dotyczących projektów inwestycyjnych) w oparciu o:

- a) kryterium terminowości spłat kapitału lub odsetek - w odniesieniu do ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
- b) dwa niezależne od siebie kryteria - w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych obejmujących należności z tytułu kredytów udzielonych na finansowanie działalności gospodarczej i JST:
 - i. terminowości spłat kapitału lub odsetek - automatycznie w systemie.
 - ii. sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika i prawnych zabezpieczeń - na podstawie dokonanej oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika oraz oceny wartości zabezpieczeń.

Zasady monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych oparto o Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz Jednolite zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych przez uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

2. Opis strategii (metod) przyjętych do ustalania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego.

Bank tworzy rezerwy celowe i odpisy aktualizujące. Rezerwy celowe tworzy się w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- a) kategorii "normalne" - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych, rezerwę tworzy się w wysokości, co najmniej wymaganego poziomu rezerw stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych,
- b) kategorii "pod obserwacją",
- c) grupy "zagrożone" - w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub "stracone".

W przypadku ekspozycji kredytowych wynikających z kredytów detalicznych, Bank tworzy rezerwy celowe i odpisy aktualizujące w wysokości, co najmniej:

- a) 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”;
- b) 100% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z kredytów hipotecznych, kredytów mieszkaniowych, kredytów dla klientów instytucjonalnych, zaklasyfikowanymi do kategorii "pod obserwacją", "poniżej standardu", "wątpliwe" i "stracone", tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- a) 1,5% - w przypadku kategorii "pod obserwacją”,
- b) 20% - w przypadku kategorii "poniżej standardu",
- c) 50% - w przypadku kategorii "wątpliwe",
- d) 100% - w przypadku kategorii "stracone".

Podstawę do klasyfikacji ekspozycji kredytowych do następujących grup ryzyka ekspozycji kredytowych stanowią wyniki przeprowadzonego monitoringu.

Struktura branżowa należności według stanu na dzień 31.12.2020 r. (w tys. zł)

Branża gospodarki:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2019 r.:	udział w obliżu kredytowym i poza bilansie na 31.12.2019 r.:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2020 r.:	udział w obliżu kredytowym i poza bilansie na 31.12.2020 r.:
Administracja publiczna	27 607	36,73%	33 147	42,32%
Budownictwo	6 283	8,36%	4 989	6,37%
Dostawa wody	219	0,29%	179	0,23%

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	77	0,10%	59	0,07%
Działalność naukowa i techniczna	1 110	1,48%	838	1,07%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	40	0,05%	50	0,06%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13	0,02%	13	0,02%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 245	1,66%	945	1,21%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 480	3,30%	2 818	3,60%
Edukacja	50	0,07%	28	0,03%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	6 257	8,32%	6 632	8,47%
Informacja i komunikacja	286	0,38%	214	0,27%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	958	1,27%	1 075	1,37%
Pozostała działalność usługowa	482	0,64%	328	0,42%
Przetwórstwo przemysłowe	5 636	7,50%	4 737	6,05%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	99	0,13%	75	0,10%
Transport i gospodarka magazynowa	3 463	4,61%	3 001	3,83%
Pozostałe branże:	-	0,00%	0	0,00%

Osoby fizyczne	18 719	24,90%	19 198	24,51%
Razem:	75 169	100%	78 323	100%

Jakość ekspozycji kredytowych w podziale na branże.

BRANŻA	Należności ogółem (nominał plus pozabilans) na 31.12.2020 r.	Udział branży w należnościach ogółem na 31.12.2020 r.	Należności wg kategorii na 31.12.2020 r. (w tys. zł)			
			ogółem	pod obserwacją	zagrożone	rezerwy celowe
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	33 143	54,61%	33 143	0	0	0
Budownictwo	5 048	8,32%	5 048	0	30	30
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywacja	180	0,30%	180	0	0	0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	59	0,10%	59	0	0	0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	894	1,47%	894	0	56	56
Usługi administrowania i działalność wspierająca	50	0,08%	50	0	0	0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	401	0,66%	401	0	401	399
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	948	1,56%	948	0	0	0
Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	3 036	5,00%	3 036	0	1 194	208
Edukacja	27	0,04%	27	0	0	0
Górnictwo i wydobywanie	0	0,00%	0	0	0	0
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	6 761	11,14%	6 761	0	336	112
Informacja i komunikacja	215	0,35%	215	0	0	0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 079	1,78%	1 079	0	0	0
Pozostała działalność usługowa	345	0,57%	345	0	77	15
Przetwórstwo przemysłowe	4 872	8,03%	4 872	0	1 459	130
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	300	0,49%	300	0	230	230
Transport i gospodarka magazynowa	3 333	5,49%	3 333	306	1 422	328
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, wodę i powietrze	0	0,00%	0	0	0	0
RAZEM:	60 690	100,00%				

Struktura ekspozycji oraz wartość należności przeterminowanych w danej grupie kontrahentów (w tys. zł):

	Treść	Zaangażowanie bilansowe brutto	Ekspozycje przeterminowane	Przeterminowanie ogółem			
				do 30 dni	30-90 dni	90-180 dni	powyżej 180 dni
A	Sektor finansowy	85 038	0	0	0	0	0
B	Sektor niefinansowy	41 826	5 673	2 256	448	1 214	1 755
1	- osoby prywatne	19 147	187	22	0	7	158
2	- podmioty gospodarcze	21 989	5 409	2 157	448	1 207	1 597
3	- pozostałe podmioty niefinansowe	689	77	77	0	0	0
C	Sektor budżetowy	31 737	0	0	0	0	0

Struktura należności według okresów zapadalności w podziale na podmioty według stanu na 31.12.2020r. (w wartości nominalnej):

Podmiot	do 1 miesiąca i bez określonego terminu	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-3 lata	3-5 lat	5-10 lat	pow 10 lat	Razem
Ekspozycje sektora finansowego	136 168	12 500	-	-	-	200	-	680	149 548
Ekspozycje sektora niefinansowego	3 301	2 439	2 829	7 785	13 488	6 481	4 448	988	41 759
Ekspozycje wobec instytucji rządowych	-	-	-	-	-	20 000	-	-	20 000
Ekspozycje sektora samorządowego	233	922	1 213	2 730	6 951	8 272	11 414	-	31 735
RAZEM:	139 702	15 861	4 042	10 515	20 439	34 953	15 862	1 668	243 042

3. Należności nieobsługiwane i restrukturyzowane.

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014). Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów: 1) przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni, 2) małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania. Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane.

Ujawnienia w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych w formie tabelarycznej stanowią załącznik nr 4 do niniejszej informacji.

Wskaźniki ekspozycji nieobsługiwanych na 31.12.2020r.

Wskaźnik NPE 2,33%,

Wskaźnik NPL 3,58%,

Wskaźnik Texas 35,69%.

5. Aktywa wolne od obciążeń – art.443 Rozporządzenia CRR

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawienia dla potrzeb płynności).
2. Ujawnienia dotyczące aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń w formie tabelarycznej stanowią załącznik nr 5 do niniejszej informacji.

6. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia

Na dzień 31.12.2020 r. Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

7. Fundusze własne

Na dzień 31.12.2020r. poziom uznanych kapitałów Banku, wyliczonych zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR przedstawia się następująco:

Fundusze własne na 31.12.2020 roku (w tys. zł)

Fundusze własne	Stan na 31.12.2020	
Kapitał TIER I	FUNDUSZ UDZIAŁOWY (po amortyzacji)	182
	FUNDUSZ ZASOBOWY	12 528
	FUNDUSZ OGÓLNEGO RYZYKA	160
	Fundusz z aktualizacji wyceny	172
	Strata z roku bieżącego	0
KOREKTY REGULACYJNE	(WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE)	-85
TIER I PODSTAWOWY		12 957
TIER I DODADKOWY		0
Kapitał TIER II	POŻYCZKA PODPORZĄDKOWANA	0
ŁĄCZNY KAPITAŁ		12 957

Bank zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR, Ustawą Prawo Bankowe (art.127 ust. 2 pkt 3 lit. B) oraz Uchwałą 325/2011 KNF z dnia 20 grudnia 2011r, pomniejsza fundusze własne o wartość bilansową wartości niematerialnych i prawnych, które na dzień 31.12.2020 r. wynosiły 85 tys. zł.

Ujawnienia w zakresie funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r., ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 zawiera załącznik nr 3 do niniejszej informacji.

Opis składników kapitału Tier I:

1) Instrumenty kapitałowe – fundusz udziałowy wniesiony do 28.06.2013 r. włącznie;

2) Skumulowane inne całkowite dochody – pozycja składa się z funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego oraz niezrealizowanego zysku i straty z aktywów dostępnych do sprzedaży;

3) Kapitał rezerwowy – (fundusz zasobowy) tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Fundusz ten zasila również wpisowe, jakie wpłacane jest zgodnie ze statutem przy deklarowaniu i wpłacaniu nowych i kolejnych udziałów;

4) Fundusze ogólne ryzyka bankowego – tworzone zgodnie z art. 130 ust. 2, pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;

5) Inne wartości niematerialne i prawne – pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez Bank. Ujmowane w kwocie netto, pomniejszając fundusze.

8. Adekwatność kapitałowa

4.1. Informacje ogólne

Bank Spółdzielczy w Rymanowie dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Banku opracowano i wdrożono proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP.

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

W swej działalności Bank rozpoznaje jako istotne ryzyka filaru I (kredytowe, koncentracji zaangażowań, koncentracji kapitałowej, operacyjne, walutowe) oraz inne ryzyka uwzględnione w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Rymanowie” w przypadku których pomiar (wykonywany wg kryteriów ilościowych lub jakościowych), według zasad wskazanych w Instrukcji, wykazuje potencjalny i znaczący wpływ na wynik finansowy, fundusze Banku albo Bank tworzy wewnętrzny wymóg kapitałowy na ich pokrycie.

Metoda stosowana przez Bank do oceny adekwatności kapitałowej bazuje na wielkości regulacyjnych wymogów kapitałowych do których dodawane są wielkości dodatkowych wymogów wewnętrznych; uwzględnia też konieczność zachowania relacji funduszy własnych do wewnętrznego wymogu kapitałowego (kapitału wewnętrznego) na poziomie co najmniej 1.

Obliczenie regulacyjnego wymogu kapitałowego wykonuje się w odniesieniu do:

- 1) ryzyka kredytowego – z zastosowaniem metody standardowej,
- 2) ryzyka rynkowego (walutowego) – związanego ze skalą działalności dewizowej, z zastosowaniem metody podstawowej,

- 3) ryzyka operacyjnego – z zastosowaniem metody podstawowego wskaźnika do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych.

Współczynniki kapitałowe na 31.12.2020 roku

Współczynniki kapitałowe	Stan na 31.12.2020r. (w %)
Łączny współczynnik kapitałowy	18,05
Współczynnik kapitału Tier I	18,05
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	18,05

Ryzyka istotne identyfikowane w Banku w ramach pomiaru adekwatności kapitałowej:

- 1) ryzyko kredytowe (w tym koncentracji i rezydualne),
- 2) ryzyko rynkowe, ze względu na skalę prowadzonej działalności rozumiane jako walutowe,
- 3) ryzyko operacyjne (w tym braku zgodności),
- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 5) ryzyko płynności i finansowania,
- 6) ryzyko biznesowe (w tym wyniku finansowego).

Ryzyka nieistotne identyfikowane w Banku w ramach pomiaru adekwatności kapitałowej:

- 1) ryzyko utraty reputacji,
- 2) ryzyko cyklu gospodarczego,
- 3) ryzyko strategiczne,
- 4) ryzyko transferowe,
- 5) ryzyko modeli,
- 6) ryzyko kapitałowe.

4.2. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych ryzyk

Minimalne wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na 31.12.2020 roku (w tys. zł)

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym:	5 742
z tytułu ryzyka kredytowego	4 694
z tytułu ryzyka walutowego	-
z tytułu ryzyka operacyjnego	1 048

1. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia CRR, stanowią 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji, określonej w art. 112 Rozporządzenia CRR.

Klasy ekspozycji kredytowych na 31.12.2020 roku (w tys. zł)

Klasy ekspozycji	Wartość na dzień 31.12.2020r.	Wymóg kapitałowy	Średnia wartość ekspozycji w 2020r.
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	85 626	0	77 259
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	33 658	514	28 979
Ekspozycje wobec sektora publicznego	603	48	640
Ekspozycje wobec instytucji	84 502	1 089	72 186
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	0	0	0
Ekspozycje detaliczne	41 008	1 960	44 889
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 722	313	2 248
Inne pozycje	15 499	770	15 278

2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest zgodnie z metodą wskaźnika bazowego BIA (art. 315 – 316 Rozporządzenia CRR). Wymóg kapitałowy jest równy 15% wartości średniej z trzech lat obliczonego wskaźnika. Wskaźnik jest sumą odpowiednich pozycji z rachunku zysków i strat określonych w Rozporządzeniu CRR z odpowiednim znakiem.

W ramach procesu ICAAP, dokonywana jest ocena istotności występujących w działalności Banku rodzajów ryzyka oraz szacowany jest kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka istotnego, w celu dostosowania struktury kapitału wewnętrznego do rzeczywistych potrzeb kapitałowych, odzwierciedlających wewnętrzną ocenę poziomu ekspozycji na ryzyko. Zgodnie z przyjętą metodologią szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP), ocena wewnętrzna potrzeb kapitału wewnętrznego wyniosła 6 759 tys. zł (uwzględniono wymóg wewnętrzny w zakresie ryzyka stopy procentowej 1 017 tys. zł).

9. Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni finansowej ma na celu kontrolowanie poziomu zadłużenia się banków. Bank kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z CRR jako miarę kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku i wyraża jako wartość procentową.

Bank wprowadził wewnętrzny limit ostrożnościowy wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie min 3,3%. Wartość wskaźnika dźwigni wyliczona w okresie przejściowym według stanu na 31.12.2020r. wynosiła 5,00% - ww. limit został dotrzymany.

Ujawnienia w zakresie dźwigni finansowej w formie tabelarycznej stanowią załącznik nr 6 do niniejszej informacji.

10. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta- art. 439 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego.

11. Bufory kapitałowe

Przepisy dyrektywy CRD IV, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawodawstwa krajowego w 2015r. poprzez przyjęcie Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizację Prawa bankowego. Ustawa określiła bufory kapitałowe, które obowiązywały w Polsce od stycznia 2016 r. Na dzień 31 grudnia 2020r. Bank był zobowiązany do utrzymywania dodatkowych funduszy własnych z tytułu wymogu połączonego bufora na poziomie 2,5%.

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym od dnia 1 stycznia 2016r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP.

12. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego – art. 441 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy – Bank nie jest Bankiem istotnym systemowo.

13. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym - art. 447 Rozporządzenia CRR

1. Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością:

Nazwa instrumentu finansowego	wartość bilansowa na 31.12.2020 (w tys. zł)	wartość bilansowa na 31.12.2019 (w tys. zł)
Akcje Banku BPS S.A.	675	675
Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia	5	5
Obligacje BPS S.A.	202	203
RAZEM:	882	883

2. Zestawienie pozostałych papierów wartościowych według stanu na dzień 31.12.2020r. przedstawiono poniżej:

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (w tys. zł)	Wartość rynkowa (w tys. zł)	Wartość godziwa (w tys. zł)
Obligacje Skarbu Państwa	21 063	21 063	21 063
Bony pieniężne NBP	63 749	63 749	63 749
RAZEM:	84 811	84 811	84 811

14. Ekspozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

15. Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Polityka wynagradzania określa zasady ustalania stałych i zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Rymanowie, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r. (Dz.U. poz. 637), wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez radę nadzorczą skłonność do ryzyka, wspiera realizację strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów.

Do stanowisk istotnych, o których mowa w § 24 Rozporządzenia Ministra Finansów oraz w uchwale 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w Banku zalicza się Członków Rady Nadzorczej, Członków Zarządu i Głównego księgowego. Z uwagi na fakt, że Bank nie udziela kredytów przekraczających 5 mln EUR, do stanowisk istotnych nie zalicza się innych stanowisk w Banku.

Oceny efektów pracy Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w terminie oceny wykonania Strategii działania w oparciu o kryterium ilościowe, obejmujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach w odniesieniu do założeń Strategii działania: zysk netto, zwrot z kapitału własnego (ROE), jakość portfela kredytowego, współczynnik kapitałowy, wskaźnik płynności LCR, wynik z tytułu rezerw celowych, oraz kryterium jakościowe oceny Członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania: uzyskane absolutorium w okresie oceny, pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe, ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną. Oceny efektów pracy Głównego Księgowego dokonuje Zarząd. Kryteria oceny efektów pracy Głównego Księgowego to pozytywna opinia wydana przez biegłego rewidenta w raporcie z badania sprawozdania finansowego oraz pozytywna ocena pracy przez przełożonego.

Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Rymanowie odbyło się w dniu 10.06.2020 r. i zgodnie z Polityką Informacyjną niniejsza informacja została przyjęta i opublikowana w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego.